

ISBN 978-960-518-450-6

© 2018, Ι. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ – ΟΡΜΥΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
« Ι Ν Δ Ι Κ Τ Ο Σ » Α Ν Ω Ν Υ Μ Ο Σ Ε Κ Δ Ο Τ Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α

Καλλιδρομίου 64, 114 73 ΑΘΗΝΑ, Τηλ.: 210.88.38.007, e-mail: indiktos@indiktos.gr

ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ

ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ, ΠΟΝΟΥ & ΘΑΝΑΤΟΥ

Πρόλογος:
ΑΡΧΙΜ. ΕΦΡΑΙΜ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΥ

Ἐπιμέλεια κειμένου - Σχολιασμός:
ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

ΙΝΔΙΚΤΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ 2018

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με προθυμία ανταποκριθήκαμε στην πρόταση τοῦ ἀγαπητοῦ μας ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ, Γέροντος Ἑλισαίου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, νὰ προλογίσουμε τὸ νέο βιβλίον τοῦ Γέροντός του, Πατρὸς Αἰμιλιανοῦ Σιμωνοπετρίτου. Καὶ ἡ αἰτία γι' αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ πρόσωπο καὶ τῶν δύο. Μία σχέση βαθεῖας ἐν Χριστῷ ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεως συνδέει τὴν συνοδία μας μετὰ τὴν συνοδία τοῦ Γέροντος Αἰμιλιανοῦ τοῦ Σιμωνοπετρίτου, πού ἔχει τὶς ἀπαρχές τῆς δεκαετίας πίσω, μέσῳ τοῦ μακαρίου Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ.

Ὅταν προχωρήσαμε στὴν μελέτη τοῦ βιβλίου, προκειμένου νὰ μπορέσουμε νὰ προσφέρουμε ἕναν Πρόλογο ἀνταποκρινόμενο στὸ περιεχόμενο καὶ τὸ πνεῦμα του, ἀντιληφθήκαμε ὅτι γίναμε μέτοχοι μιᾶς ἰδιαίτερας εὐλογίας. Γιατὶ ἀκριβῶς τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐκφράζει τὸ πνεῦμα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατ' ἐπέκταση τὴν ἀντίληψη τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως σχετικὰ μετὰ τὴν ἀσθένεια καὶ τὸν θάνατο, μέσα βέβαια ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερα προσωπικὸ καὶ μοναδικὸ ὄφος τοῦ συγγραφέως. Ἡ ἀσθένεια παρουσιάζεται ὡς μεγάλη εὐλογία, ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἐνωθεῖ μαζί Του. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀρρωσταίνει, γίνεται πολλές φορές σκληρός, ὑφίσταται ἕναν λήθαργο, ἕναν θάνατο, τὸν χεῖριστο θάνατο τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς βουλήσεως.

Ἐδῶ ἡ ἀσθένεια παρουσιάζεται ὡς κάτι φυσιολογικὸ στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μάλιστα τῶν Ἁγίων. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι βλέπουν τὴν ἀσθένεια καὶ τὸν πόνο ὡς εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐνδιαφέροντός Του γιὰ ἐμᾶς. Ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ πόνου μετὰ φόβο φανερώνει σαρκικὸ φρόνημα, πού δὲν

ἐπιτρέπει στο Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ μένει μαζί μας. Ὅταν βγάζουμε τὸν πόνο, τὴν ἀσθένεια, ἀκόμα καὶ τὸν θάνατο ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἔχουν νόημα. «Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀρνεῖται τὸν πόνο γίνεται δολοφόνος τοῦ ἑαυτοῦ του», ἐπιστημαίνει ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός. «Ὁ πόνος ἀναπληρώνει ὅλα ὅσα δὲν μπορούμε νὰ κάνουμε ἐμεῖς», καὶ ἐννοεῖ τὴν δική μας ἀσκήση, ποὺ ὀφείλουμε νὰ προσφέρουμε στὸν Θεό, νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή. Ἡ ἀσθένεια, αὐτὸ τὸ ὑπέρτατο δῶρημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐεργεσία γιὰ τὸν ἄνθρωπο, γιατί τὸν φέρνει στὸ τέλος αὐτῆς τῆς ζωῆς καὶ στὸ ἀνοιγμα τῆς ἄλλης. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἀποδέχεται τὴν ἀσθένεια εὐχαριστιακά, δοξολογιακά. Ἡ κατάφαση σὲ αὐτήν, εἶναι κατάφαση στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εὐχεται νὰ μᾶς δοθοῦν χρόνια πολλὰ, ἀλλὰ χρόνος μετανοίας. Δὲν εὐχόμεσθε νὰ μᾶς δίνει ὁ Θεὸς ὑγεία, ἀλλὰ ὅ,τι Ἐκεῖνος θέλει.

Προχωρώντας ὁ Γέροντας στὸ δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου, ποὺ ἀναφέρεται στὸν θάνατο, παρουσιάζει τὴν τελειότερη, τὴν πλέον θεολογικὴ καὶ πνευματικὴ θέση σχετικὰ μὲ αὐτὸ τὸ μυστήριο. Αὐτὸ ποὺ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ αἰῶνος τούτου εἶναι συμφορὰ καὶ ὄλεθρος, εἶναι στὴν πραγματικότητα ἡ μεγαλύτερη εὐλογία, τὸ ὠραιότερο δῶρο στὸν ἄνθρωπο. Μπορεῖ ὁ θάνατος νὰ εἶναι λαθρεπιβάτης στὸ πλοῖο τῆς ζωῆς καὶ νὰ μᾶς ἀκολουθεῖ ἀδιαλείπτως. «Τὸ ζωντανὸ ὅμως συναπάντημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται μέσα στὸν τάφο, στὸν θάνατο», ὅπως τονίζει ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός. Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος παίρνει τὸ κλειδὶ γιὰ τὸν οὐρανό. Ὁ θάνατος δὲν ἀποτελεῖ τιμωρία γιὰ τὸν ἁμαρτήσαντα ἄνθρωπο, ἀλλὰ τὸ πρωτευαγγέλιο ποὺ παραχώρησε ὁ Θεὸς μέσα στὴν ἁμαρτία του. «Ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν». Μόνος του ὁ ἄνθρωπος προκάλεσε τὸν θάνατο καὶ τίς ἀρρώστιες μὲ τὴν ἁμαρτία του. Γι' αὐτὸ καὶ ὅποιος θέλει νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τίς

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ἀσθένειές του καὶ νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὸν θάνατο πρέπει νὰ θανατώσει τὸν θάνατο τῆς ἁμαρτίας. Τότε εἰσέρχεται ὀρμητικὰ καὶ θριμβευτικὰ στὴν βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος γιὰ πολλὰ χρόνια τώρα σηκώνει πνευματικὰ τὸν σταυρὸ τῆς ἀσθενείας, δίνει βαρύτητα καὶ ἰδιαίτερο κύρος στοὺς λόγους του. Ἡ ἐπιθυμία του γιὰ «τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι» (Φιλιπ. 1, 23), ἦταν κάτι ποὺ τὸν χαρακτήριζε. Γι' αὐτὸ καὶ θεωρεῖ δυστυχία, ὅταν κάποιος, ἐνῶ ἀνήκει στὴν χώρα τῶν ζώντων, νὰ εὑρίσκεται ἀκόμη στὴν χώρα τῶν καταδικασμένων, τῶν θνητῶν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅσο ἁμαρτάνει, τόσο καὶ θνητεύει. Ὁ Γέροντας Αἰμιλιανὸς θεωρεῖ ὡς τὴν μόνη ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν κόσμον, τὸ νὰ πάει στὸν οὐρανὸ καὶ νὰ ἀνταμωθεῖ μὲ τοὺς Ἁγίους. Ἔτσι ὁ θάνατος γι' αὐτὸν εἶναι τὸ πέταγμα τοῦ στὸν οὐρανό. Τὸ τέλος του εἶναι ἡ τελείωσή του.

Εὐχόμεθα, κάθε ἀναγνώστης ποὺ θὰ ἐντυφῆσει στὸ βιβλίον αὐτό, ὄχι μόνον νὰ ἀποκτήσει διανοητικὰ μία ὀρθόδοξη ἀντίληψη γιὰ τὴν ἀσθένεια καὶ τὸν θάνατο, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος φορέας τοῦ αὐτοῦ πνεύματος. Νὰ ἀγκαλιάζει, νὰ σηκώνει τὸν σταυρὸ του, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἀσθένεια ἢ ὁποιαδήποτε ἀπροσδόκητη θλίψη στὴν ζωὴ του, καὶ νὰ ἀκολουθεῖ τὸν Χριστὸ «ὅπου ἂν ὑπάγῃ» (Ἀποκ. 14, 4), ἀκόμη καὶ στὸν θάνατο.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς
Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου

Γεώργιος Σαββίτης

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ Γέροντας Αἰμιλιανός, βαθύτατα πεπεισμένος ὅτι ὁ δίκαιος «μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν», πάντα προέτρεπε τὰ τέκνα του νὰ ἀντιμετωπίζουν τὴν ἀσθένεια καὶ τὸν θάνατο ὡς υἱοὶ Θεοῦ. Θεωροῦσε δὲ τόσο αὐτονόητη τὴν παρουσία τοῦ πόνου στὴν ζωὴ τοῦ πιστοῦ, ὥστε ἔλεγε πῶς «μόνον ἂν μᾶς ξεγάσῃ ὁ Θεὸς ἢ ἂν ἔμεῖς ξεγάσωμε τὸν Θεόν, ὑπάρχει ἐνδεχόμενο νὰ μείνωμε χωρὶς πόνου καὶ χωρὶς τοὺς κτύπους μᾶς ἀσθενείας».

Οἱ κατηγορήσεις καὶ ὀμιλίες του περὶ ἀσθενείας καὶ θανάτου, ποὺ ἐν πολλοῖς ἀπορρέουν ἀπὸ κάποιο σημαντικό γεγονός, ἀποτελοῦν τὸ περιεχόμενο τοῦ παρόντος τόμου, καὶ ἔχουν ἀπευθυνθῆ εἴτε πρὸς τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, εἴτε πρὸς τίς μοναχῆς τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου Εὐαγγελισμοῦ Ὁρμουλίας, εἴτε πρὸς τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ πιστούς, κατὰ τὰ ἔτη 1975-1990.

Οἱ ὡς ἄνω ὀμιλίες καὶ κατηγορήσεις παρατίθενται μὲ κατὰ τὸ δυνατόν θεματικὴ ἀλληλουχία. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ συμπορευθοῦμε μὲ τὸν ὀμιλητὴ, ἀφ' ἐνὸς μὲν στὰ ὕψη τῆς τελειότητος καὶ ἀκριβείας, ἀφ' ἐτέρου δὲ στὰ βᾶθη τῆς οικονομίας, ὅπου ὁ Γέροντας ἀγκαλιάζει τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία, παρηγορεῖ, ἐνθουσιάζει καὶ ἐνδυναμώνει.

Ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ κείμενο ἀπαλείφθηκαν τυχὸν ἐπαναλήψεις, καθὼς καὶ εἰδικώτερες ἀναφορὲς τοῦ Γέροντος στὰ πνευματικά του τέκνα. Διατηρήθηκαν ὅμως ὁ ρυθμὸς, καθὼς καὶ οἱ γλωσσικὲς ἰδιομορφίες, στοιχεῖα σημαντικὰ γιὰ τὴν κατανόησι τῶν λόγων του.

Εἶθε ὁ λόγος τοῦ σεβαστοῦ Γέροντος νὰ χαρίσῃ σὲ κάθε ἀνα-

ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ

γνώστη τὴν κατανόησι τοῦ ἀνθρωπίνου μέτρου καὶ νὰ ἀποτελέσῃ
ἔναυσμα γιὰ μιὰ ἀληθινὴ ἀντιμετώπισι τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ
θανάτου.

I.K.O.

ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ, ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

1

Η ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΜΕΣΟΝ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ¹

Ἡ ἐγκράτεια καὶ γενικῶς ἡ ἄσκησις εἶναι ὑπωπιασμοὶ καὶ φθορὰ τοῦ ὀργανισμοῦ μας, λαμβάνουν δὲ σάρκα καὶ ὅστ᾽α περισσότερο στὴν μοναχικὴ πολιτεία, ἢ ὁποία συνελίσσει τὴν ζωὴ μας, γιὰ νὰ μεταβοῦμε στὴν αἰωνιότητα.

Στὴν οὐσία, αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶναι ἓνα γεφύρι, γιὰ νὰ πᾶς στὴν ἀπέναντι ὄχθη, ἐκεῖ πού σε περιμένει ὁ Θεός, γιὰ νὰ τὸν δῆς πρόσωπο πρὸς πρόσωπο². Μέσα ἀπὸ ὀλίγων λεπτῶν πάλη καὶ μικρὰ παθήματα σὲ αὐτὴν τὴν ζωὴ, ἔχεις μπροστά σου ἀνοιγμένα, μὲ ζωντάνια καὶ δύναμι, ὅλα σου τὰ ὄνειρα, ὅλους σου τοὺς πόθους: πιάνεις γερά τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ ὅλες τίς ἐπιποθήσεις τοῦ Πνεύματος γιὰ σένα, ἀλλὰ καὶ τοὺς δικούς σου πόθους γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ αἰώνια ζωὴ.

Πρέπει ὅμως νὰ περάσης τὴν γέφυρα αὐτῆς τῆς ζωῆς. Ἐνα μέσον, γιὰ νὰ τὴν περάσης, εἶναι ἡ πολλὴ ἄσκησις, ἢ ἐγκράτεια, ἢ δουλαγωγῆσις τῆς σαρκός³, πού πολλὰς φορές δημιουργεῖ ἀσθένειες στὸν ὀργανισμό καὶ τὸν κάνει λιγώτερο ἀνθεκτικὸ στὶς συνθήκες τῆς ζωῆς.

Ἐνα δεῦτερο μέσον εἶναι οἱ ἀσθένειες, πού συναντᾶμε στὸν δρόμο μας καὶ τίς πάσχουμε. Αὐτὲς μπορεῖ νὰ εἶναι εὐλογία, δηλαδὴ νὰ παρέχωνται ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἀπορροια τῶν λαθῶν μας καὶ τῶν ἀπροσεξιῶν μας. Κάθεσαι ἐπὶ παρα-

1. Κατήχησις στὴν Ἱερὰ Μονὴ Σίμωνος Πέτρας, 7.2.1983.
2. Α' Κορ. 13, 12.
3. Α' Κορ. 9, 27.

δείγματι μέσα στο ρεύμα και πουντιάζεις. Δὲν προσέχεις τὴν διατροφή σου καὶ ἀρρωσταίνεις. Ὅλα αὐτά, ὅταν κανεῖς τὰ θέση ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μὲ ἓνα πρῖσμα ἐναποθέσεως, ἀμέσως μεταποιούνται σὲ ὄργανο τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἀρπάζει δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ σαρκικῶς φρονεῖν καὶ τὰ παραδίδει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ.

Κάποτε ἓνας πολεμιστῆς πού στὴν στρατιωτικὴ του ζωὴ εἶχε φονεύσει πολλοὺς ἀνθρώπους, βρέθηκε μπροστὰ σὲ μιὰ ἐκκλησία, καὶ συγκλονίσθηκε ἀπὸ τὶς εἰκόνες τῆς καὶ ἀπὸ τὴν εἰρήνη πού βασιλεύει ἐκεῖ. Τότε θέλησε κάτι νὰ δώσῃ στὸν Θεόν. Τί νὰ δώσῃ; Ἐπειδὴ δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο, ἔδωσε τὸ ὄπλο του καὶ τὸ ξίφος του, μὲ τὰ ὅποια εἶχε φονεύσει τόσους ἀνθρώπους. Αὐτὸ ἦταν τελικῶς τὸ προοίμιο τῆς μετέπειτα ζωῆς του. Ἐγίνε μοναχός. Κάτι τέτοιο εἶναι καὶ οἱ ἀσθένειές μας καὶ ὅποιαδήποτε δυσκολία μας, ἀκόμη καὶ τὰ σφάλματά μας.

Ἡ προσπάθεια ὅμως νὰ ξεπεράσωμε καὶ νὰ νικήσωμε τὸν πόνο ἢ τὴν φθορὰ καὶ τὸν θάνατο εἶναι ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες καὶ τραγικώτερες ἐμπειρίες μας. Καλύτερα νὰ πεθάνῃ κανεῖς, παρὰ νὰ παλεύῃ νὰ μὴν πεθάνῃ. Καλύτερα νὰ ἀγκαλιάσῃ τὸν πόνο, παρὰ νὰ θέλῃ νὰ μὴν πονάῃ. Χίλιες φορές νὰ σαπίζῃ μέσα σὲ ἓναν τάφο, παρὰ νὰ θέλῃ νὰ ξεπεράσῃ τὶς θλίψεις τῆς καρδιάς καὶ τῆς σαρκός.

Παρ' ὅλα αὐτά, λόγῳ τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας, ἡ Ἐκκλησία πάντοτε χρησιμοποιοῦσε τὴν οἰκονομία, γι' αὐτὸ καὶ στὶς ἀσθένειες ἀναφέρονται πολλὲς ἐκκλησιαστικὲς καὶ μοναστικὲς διατάξεις⁴. Αὐτὲς ὀρίζουν πότε θὰ πᾶμε ἐμεῖς οἱ μοναχοὶ στὸν γιατρό,

4. *Αποστολικοὶ κανόνες* 69· *Τιμῆς Ἀλεξανδρείας, ἐρώτησις* 10· *Μεγάλου Βασιλείου, Ὅροι κατὰ πλάτος* 55, 4-5, PG 31, 1049, 1052· *Τυπικὸν Ἐνεργετίδος* 26, 28, 41, Gautier, σσ. 69, 87· *Τυπικὸν Κεχαριτωμένης* 4, 57, 58, Gautier, σσ. 329-339, σσ. 39, 107· *Τυπικὸν Παντοκράτορος*, Gautier, σσ. 379-396, 498-503.

ἂν θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν πατέρα μας ἢ τὴν μητέρα μας στὴν ἀρρώστια τους, ἂν θὰ πᾶμε στὸν θάνατό τους, καὶ ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀσχολοῦνται μὲ ὅλα αὐτά, γιὰ νὰ δώσουν διέξοδο στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία μας καὶ ἀκαταστασία, μὲ τὴν ἐλπίδα μήπως κάποτε μᾶς καταλάβῃ ξαφνικὰ ὁ Θεῖος ζῆλος καὶ ἡ καρδιά μας νοιώσῃ ὅτι εἶναι πλασμένη γιὰ κάτι ἄλλο, καὶ ὅχι γι' αὐτὴν τὴν φθορὰ καὶ γι' αὐτὸν τὸν χάρο τῆς ἀγωνίας. Ἀσχολοῦνται μὲ ὅλα αὐτά, μήπως κάποτε τὸ πνεῦμα μας αἰσθανθῇ ὅτι ἐμφυσήθηκε καὶ ἀποδόθηκε σὲ μᾶς διὰ προσωπικῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁵, ὅποτε θὰ ζητήσῃ τὸ ὅμοιό του, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ θὰ παύσῃ νὰ συμμείγνυται μὲ ὅ,τι εἶναι ὕλη, μὲ ὅ,τι εἶναι στάχτη, μὲ ὅ,τι εἶναι καταδικασμένο νὰ μὴν ὑπάρξῃ, διότι τὰ πάντα θὰ ἀπολεσθοῦν.

Ὅ,τι ζοῦμε ἐδῶ, ὅ,τι χαιρόμαστε, ὅ,τι γευόμαστε, ἀκόμη καὶ οἱ πνευματικώτερες ἐντροφῆσεις μας καὶ τὰ πνευματικώτερά μας βιώματα, θὰ ἀπολεσθοῦν ἐκεῖ ἐπάνω. Ἐνα δὲν καταργεῖται, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν⁶. Καὶ οἱ μεγαλύτερες ἐμπειρίες μας, καὶ τὰ μεγαλύτερα ὄραματα καὶ οἱ ἀποκαλύψεις μας, μπροστὰ στὴν προσωπικὴ κοινωνία καὶ ἀπόλαυσι τοῦ Θεοῦ μοιάζουν μὲ ἕναν ἥλιο ζωγραφισμένο σὲ ἕνα κομμάτι χαρτιοῦ.

Ὅταν οἱ οὐρανοὶ θὰ τυλιχθοῦν καὶ θὰ ἀπολεσθοῦν, γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν καινοὶ οὐρανοί⁷, ποῦ θὰ βρεθῇ τὸ χαρτάκι τὸ δικό μας, τὰ πνευματικὰ μας βιώματα, οἱ πνευματικὲς μας ἀπολαύσεις, οἱ χαρὲς μας; Τὸ μόνο ποῦ μένει στὴν ὑπαρξί μας, εἶναι ἡ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ νύκτα μετὰστασις τῆς καρδίας μας στὴν

5. Γέν. 2, 7.

6. Α' Κορ. 13, 8.

7. Εβρ. 1, 11-12· Β' Πέτρ. 3, 13.

ἄλλη ζωή. Αὐτὲς οἱ καθημερινές μας μεταστάσεις στὴν ἄλλη ζωή μᾶς κάνουν δική μας τὴν ἄλλη ζωή, καὶ ἔτσι γινόμεσθε οἱ κατακτητὲς τῆς, καὶ δὲν ἔχομε φόβο καὶ ταραχὴ μήπως τὴν ἀπολέσωμε.

Κατὰ κάποιον τρόπο, δικαιοματικά παρέχεται ὁ οὐρανὸς στὸν ἀγωνιζόμενο ἄνθρωπο· καὶ μαζί μὲ τὸν οὐρανὸ παρέχεται καὶ ὅ,τι ἄλλο ὑπάρχει: ὁ ἥλιος ὁ φωτίζων τὸν οὐρανὸ καὶ οἱ ἅγιοι ποὺ βρίσκονται στὸν οὐρανὸ. Ὅλα εἶναι δικά μας, τὰ πάντα γιὰ μᾶς ἔχουν γίνει. Γιὰ μᾶς ἔγινε τὸ σύμπαν, ὁ κόσμος. Πόσα στοιχεῖα ὑπάρχουν στὴν θάλασσα, στὰ βουνά, στὶς ἀβύσσους, στοὺς ἄλλους οὐρανοὺς, ποὺ οὔτε κἂν τὰ ξέρομε! Οὔτε τὰ ἔχομε ἀκούσει, οὔτε ἔχομε καμία ἐπικοινωνία μαζί τους, οὔτε ἡ ἐπιστήμη τὰ γνωρίζει, ἀλλὰ συνεχῶς τὰ ἀνακαλύπτει. Πόσοι ἄλλοι, ἀνεξερεύνητοι κόσμοι θὰ ὑπάρχουν! Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔχει κάνει γιὰ μᾶς ὁ Θεός, καὶ τὰ ἔκανε πρὶν ἀκόμη ἡμεῖς πλασθοῦμε, μόνο καὶ μόνο, ὅταν θὰ ἔλθωμε στὴν ζωή, νὰ εἴμαστε ἡμεῖς οἱ κύριοι, οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, νὰ μᾶς ἀνήκουν. Τὰ πάντα γιὰ μᾶς ἔγιναν, πολὺ δὲ περισσότερο τὰ ἐν οὐρανοῖς.

Γιὰ ποιὸς προηγήθηκαν οἱ ἅγιοι; Γιατί ὁ Θεὸς τὰ οἰκονόμησε ἔτσι, ὥστε νὰ προηγηθῇ ὁ προφήτης Ζαχαρίας, ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος, ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης, ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ὁ ἅγιος Μάξιμος καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἅγιοι; Γιὰ μᾶς. Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ κύριοι τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ Θεὸς τελειῶ διαρκῶς τὸ σῶμα του, στὸ ὅποιο ἔχει καταστήσει μέλη του καὶ ἡμᾶς. Ὅπως ἐδῶ χαίρομασθε τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας, ἔτσι νὰ χαίρομασθε καὶ ὅλα ἐκεῖνα ποὺ ἔκανε ὁ Θεὸς ἐπάνω στὸν οὐρανὸ γιὰ μᾶς.

Κάθε ἡμέρα εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸν στὴν Θεία Λειτουργία γιὰ τὴν μεγάλη του εὐεργεσία, γιὰ τὸ ὅτι γιὰ μᾶς ἀνέδειξε τοὺς προπάτορες, τοὺς πατέρες, τοὺς πατριάρχες, τοὺς προφῆτες, τοὺς

ἀποστόλους, τοὺς κήρυκες, τοὺς εὐαγγελιστές, τοὺς μάρτυρες, τοὺς ἑρμηῖτες, τοὺς ἐγκρατευτές. Ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν ἐτοιμασθῆ γιὰ μένα, γιὰ σένα, γιὰ μᾶς τοὺς βρόμικους, τοὺς ἁμαρτωλοὺς, τοὺς τιποτένιους, τοὺς σαρκικούς ἀνθρώπους, πού μᾶς μεταβάλλει ὁ Θεός σέ ὅ,τι εἶναι ὁ ἴδιος. Νὰ μπορούσαμε νὰ βλέπαμε τὸ κάθε γεγονός τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μας, ἀκόμη καὶ τὶς ἀρρώστιες μας, μὲ αὐτὸ τὸ πρῖσμα! Νὰ βλέπαμε καὶ τὸ πιὸ θλιβερὸ γεγονός, σὰν ἓνα μνημόνιο τοῦ Θεοῦ!

Σήμερα εορτάζουμε τὸν προφήτη Ζαχαρία. Ὅπως τὸ ὄνομά του σημαίνει μνήμη Θεοῦ, ἔτσι καὶ γιὰ μᾶς, ὅλα νὰ εἶναι μνημόνια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐάν δὲν θὰ ζοῦμε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, θὰ εἴμαστε μὲν ἠλεημένοι ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλὰ θὰ παραμένῃ ἀνελέτη ἡ ζωὴ μας. Ζώντας ὅμως ἔτσι, αἰσθανόμαστε τί πραγματικά ὑπάρχει, ὄχι μόνον γύρω μας ἀλλὰ καὶ ἐπάνω ἀπὸ ἐμᾶς.

Οἱ ἀρρώστιες κάποιες φορές ὀφείλονται σὲ ψυχικά αίτια ἢ εἶναι καμώματα τῆς ψυχῆς, γιά νά ἐλκύσωμε τήν προσοχή τῶν ἄλλων καί νά μᾶς δώσουν σημασία. Εἶμαι, λόγου χάριν, ἄρρωστος καί ζητῶ ἀπό τόν ἀδελφό μου ἕνα φάρμακο, ἀλλά ξεχνᾶ νά μοῦ τὸ φέρῃ. Μπαίνει τότε μέσα μου μιὰ ἔντονη ἀντίδρασις, ἐνῶ θά μπορούσα νά τοῦ πῶ: Ἀδελφέ μου, ξέχασες νά μοῦ φέρῃς τὸ φάρμακο. Δὲν καταδέχομαι ὅμως καί, ἀπό τήν ἀντίδρασι, θά γίνω χειρότερα. Μπορεῖ νά πέσῃ ἡ πίεσίς μου, νά πονέσῃ τὸ κεφάλι μου ἢ τὸ στομάχι μου ἢ ἡ καρδιά μου. Θά ἀναγκασθῇ τότε νά με ἐπισκεφθῇ ὁ Γέροντας στὸ κελλί μου, οἱ ἀδελφοί μου νά μοῦ φέρουν φαγητὸ ἐκεῖ, ὅλο τὸ μοναστήρι νά με ἐπισκεφθῇ.

Βεβαίως δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης ὅτι ὑπάρχουν καί πραγματικές σωματικές ἀσθένειες. Μπορεῖ νά ἔχω, λόγου χάριν, καρκίνου στὸν ἐγκέφαλο καί νά με πονέσῃ τὸ κεφάλι μου. Ἀλλὰ καί ὁ καρκίνος κατὰ ἕνα μεγάλο ποσοστὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τήν στάσι μου ἀπέναντι στὴν ζωὴ. Καρκίνου παθαίνουν συνήθως αὐτοὶ ποὺ εἶναι μελαγχολικοί, ἀγχώδεις, ποὺ ἔχουν ἕνα νοσηρὸ ἐσωτερικὸ ὑπόβαθρο. Ὅπως, ὅταν δῆτε ἕνα δένδρου νά ξηραίνεται, θά καταλάβετε ὅτι ξηράθηκε ἡ ρίζα του ἢ ὁ μυελός του, τὸ ἴδιο συμβαίνει καί στὸν ἄνθρωπο· ἔτσι τὰ ἔχει κάνει ὁ Θεός. Τὸ σῶμα σιγὰ σιγὰ νεκρώνεται, ὅταν ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι ζῶσα κατὰ τὸ πνεῦμα.

Ὅταν ἡ ψυχὴ ἀρρωσταίνει, ἀρρωσταίνει καί τὸ σῶμα, μολύνεται καί τὸ σῶμα. Ὅπως, ἐὰν τὸ χέρι σου πάθῃ γάγγραινα, θά τὸ κόψουν, γιατί διαφορετικὰ ἡ γάγγραινα θά μεταδοθῇ καί στὸ ὑπό-

1. Κατήχησις στὸ Ἱερὸ Κοινόβιο Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, 17.11.1983.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	7
Ἐκδοτικὸ Σημείωμα	11
Συντομογραφίες	13

ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ

ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΝΟΥ

1. Ἡ ἀσθένεια μέσον μεταβάσεως στὴν αἰωνιότητα	17
2. Αἷτια ἀσθενειῶν, ἀσθένειαι ἀγίων	22
3. Σωματικὴ καὶ ψυχικὴ ἀσθένεια – Οἱ διὰ Χριστὸν σαλοὶ	29
4. Σχέσις λογισμῶν καὶ ψυχοσωματικῶν ἀσθενειῶν	39
5. Ἡ ἀσθένεια ὡς πνευματικὸ γεγονός	47
6. Ἀληθὴς θεώρησις τῆς ἀσθενείας	53
7. Ἡ συμπεριφορὰ μας κατὰ τὴν ἀσθένεια	76
8. Τὰ φάρμακα καὶ ἡ στάσις μας ἔναντι τῶν ἰατρῶν	91
9. Ψυχανάλυσις, φάρμακα, ἀγωγή Πατέρων	104
10. Ἀποδογὴ ἀσθενείας καὶ πόνου	116

ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

1. Ὁ θάνατος καὶ ἡ προετοιμασία μας γιὰ τὴν αἰωνιότητα	129
2. Μακάριος ὃν ἐξελέξατο καὶ προσελάβετο ὁ Κύριος	138
3. Μία Ἐκκλησία – Σῶμα Χριστοῦ	145

ΠΡΟΣΜΟΝΗ ΘΕΟΥ

4. Μακάριος ὁ θάνατος τῶν δικαίων	162
5. Ἀντιμετώπισις τοῦ θανάτου τῶν Γερόντων	170
6. Περὶ θανάτου	178
7. Θάνατος καὶ μέλλουσα ζωὴ	186
8. Απόγονοι Πατέρων	199
9. Ἀληθῆς γέννησις	206
10. Ὁ θάνατος τοῦ θανάτου	230
11. Ἡ πορεία πρὸς τὸν θάνατο – Τὸ παράδειγμα τῶν μαρτύρων	255
12. Οἱ δύο ὁδοὶ καὶ ἡ αἰώνια ζωὴ	267

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

A. Πίνακες χωρίων	281
B. Πίναξ ὀνομάτων καὶ ἐννοιῶν	291

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙ
ΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤ
ΡΙΤΟΥ ΥΠΡΟΣΜΟΝΗΘΕΟΥ
ΛΟΓΟΙ ΠΕΡΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΙΕΡΟΥ ΚΟΙ
ΝΟΒΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙ
ΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟ
ΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑ
ΦΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙ
ΚΤΟΥ ΤΙΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΚ
ΑΝΕ Ο ΠΕΤΡΟΣ ΓΙΑΡΜΕΝΙ
ΤΗΣ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ
ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΙΧΕ Ο ΜΑΝΩΛ
ΗΣ ΒΕΛΙΤΖΑΝΙΔΗΣ ΤΥΠΩ
ΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛ
ΙΣ Α.Ε. ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗ
ΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑ
ΤΣΙΜΙΓΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙ
Ο ΤΟΥ 2018 ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙ
ΑΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΝΔΙΚΤΟΣ

Ἀριθμὸς Ἐκδόσεως: 404

Ἀντίτυπα Ἀ' Ἐκδόσεως: 3.000

ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΚΤΟ

– ΛΟΓΟΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΑ

– ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΝΗΨΕΩΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΗΣΥΧΙΟ

– ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΟΔΟΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΒΙΟ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΑΒΡΟΥ

– ΝΗΠΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΟΣΙΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΑΝΤΩΝΙΟ, ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΟ

– ΛΟΓΟΙ ΕΟΡΤΙΟΙ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΟΙ

– ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΜΑΞΙΜΟ

– ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΤΟΝ ΟΣΙΟ ΝΕΙΛΟ ΤΟΝ ΑΣΚΗΤΗ

– ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ

ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΚΑΙ ΟΡΑΣΙΣ ΘΕΟΥ

– ΖΩΗ ΕΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙ

– ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

– ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΛΟΓΟΣ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ

ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

– ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΛΟΓΟΣ ΕΛΠΙΔΟΣ

ΟΚΤΩ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ